

Sygn. akt: III AUa 1801/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

SSA Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: st. sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2014 r. w Łodzi

sprawy **Z. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 13 czerwca 2013 r., sygn. akt: VIII U 791/13;

- 1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje Z. M. prawo do emerytury począwszy od (...) roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w Ł. na rzecz Z. M. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.**

Sygn. akt III AUa 1801/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 13 czerwca 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie Z. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w Ł. z dnia 1 lutego 2013 roku, którą to decyzją organ odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykazując, iż ubezpieczony legitymuje się stażem sumarycznym 27 lat, 2 miesiące i 25 dni oraz 14 lat, 11 miesięcy i 27 dni stażu pracy w warunkach szczególnych.

Wydając przedmiotowy wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia następujące ustalenia faktyczne:

Z. M. urodził się (...), w dniu 19 grudnia 2012 r. złożył wniosek do ZUS o przyznanie prawa do emerytury mając udokumentowane 27 lat, 2 miesiące i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Z. M. był zatrudniony w Kombinacie (...) w Ł. w okresach: od 4 marca 1977 r. do 3 maja 1981 r., od 4 maja 1981 r. do 31 lipca 1985 r., od 1 sierpnia 1985 r. do 31 października 1989 r., od 1 listopada 1989 r. do 30 czerwca 1992 r. co daje łącznie 15 lat, 3 miesiące i 28 dni okresu pracy w warunkach szczególnych i pobierał po 14 listopada 1991 r. przez łączny okres 4 miesięcy i 4 dni zasiłki z ubezpieczenia chorobowego.

Wyłącznie okresu pobierania zasiłków z ubezpieczenia chorobowego z okresu pracy w warunkach szczególnych w Kombinacie (...) w Ł. daje łączny okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 27 dni.

Z. M. był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od 10 września 1970 r. do 28 lutego 1977 r. na stanowiskach: od 10 września 1970 r. do 28 lutego 1971 r. ślusarza - stażysty, od 1 marca 1971 r. do 31 lipca 1976 r. ślusarza, od 1 sierpnia 1976 r. do 28 lutego 1977 r. ślusarza warsztatowego.

W dokumentacji osobowej z okresu pracy Z. M. w (...) - Ł. brak jest dokumentów potwierdzających, że wykonywał on pracę w szczególnych warunkach na stanowiskach: ślusarza stażysty, ślusarza, ślusarza warsztatowego. W aktach nie ma też dokumentów świadczących o ukończeniu kursu spawacza lub wskazujących na wykonywanie pracy przy spawaniu.

Sąd dokonał ustaleń na podstawie dokumentacji z akt organu rentowego i akt sprawy, w tym akt osobowych z okresu pracy w (...) - Ł., uznając ją za wiarygodną i wystarczającą dla poczynienia przedmiotowych ustaleń.

Sąd czynił ustalenia także w oparciu o zeznania wnioskodawcy, dając im wiarę w takim zakresie, w jakim ich treść znajduje potwierdzenie w dowodach dokumentarnych.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy wskazując na treść art. 32 ust 1 i art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uznał, że wnioskodawca Z. M. nie spełnił wszystkich wymaganych warunków do uzyskania emerytury w szczególnych warunkach, bowiem osiągnął wymagany wiek, posiada wymagany całkowity ponad 25 letni staż pracy, jednakże nie udowodnił posiadania wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Sąd pierwszej instancji zważył, że przeprowadzone postępowanie dowodowe wskazało, że wnioskodawca był zatrudniony przez okres 15 lat, 3 miesięcy i 28 dni w warunkach szczególnych w Kombinacie (...) w Ł. w okresach od: od 4 marca 1977 r. do 3 maja 1981 r., od 4 maja 1981 r. do 31 lipca 1985 r., od 1 sierpnia 1985 r. do 31 października 1989 r., od 1 listopada 1989 r. do 30 czerwca 1992 r., jednakże po 14 listopada 1991 r. i pobierał przez łączny okres 4 miesięcy i 4 dni zasiłki z ubezpieczenia chorobowego, co przy ich wyłączeniu (dokonane zgodnie z zacytowanym art. 32 ust 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS) z okresu pracy w warunkach szczególnych daje łączną sumę okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 11 miesięcy i 27 dni.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w całości, apelacją wnioskodawca, zarzucając naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego tj. § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, oraz art.5 kodeksu cywilnego;
2. naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 233 kpc poprzez dokonanie błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnej oceny oraz błędnego wyliczenia stażu pracy odwołującego się w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że w jego ocenie spełnia on wszelkie wymagane do uzyskania świadczenia warunki. Ubezpieczony uważa, że organ rentowy podczas wyliczania stażu pracy popełnił błąd w obliczeniach, bowiem nie uwzględnił między innymi lat przestępnych następujących w trakcie pracy w spornym okresie, co w efekcie daje apelującemu staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący 15 lat oraz 2 dni. Ponadto apelujący podniósł, że wyliczenie stażu pracy w warunkach szczególnych w sposób dokonany przez organ rentowy godzi w zasady współzycia społecznego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja skarżącego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Stosownie zaś do treści art. 32 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy. Cytowany wyżej przepis mocą art. 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma odpowiednie zastosowanie do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku a przed dniem 1 stycznia 1969 roku. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się przy tym pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Z treści przepisów § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do treści § 3 tegoż rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Z § 4 wynika natomiast, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A, nabywa prawo do wcześniejszej emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

obowiązującym na danym stanowisku pracy. Stosownie zaś do § 2 okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie nie jest charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w Kombinacie (...) w Ł. w okresach: od 4 marca 1977 r. do 3 maja 1981 r., od 4 maja 1981 r. do 31 lipca 1985 r., od 1 sierpnia 1985 r. do 31 października 1989 r., od 1 listopada 1989 r. do 30 czerwca 1992 r., która to praca poza sporem daje łącznie wnioskodawcy okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat, 3 miesięcy i 28 dni. Spór przedmiotowej sprawy sprowadza się natomiast do tego, czy w świetle treści art. 184 i art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej można zaliczyć wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach pobieranie przez niego w trakcie zatrudnienia w tym zakładzie zasiłki chorobowe, których odliczenie skutkuje brakiem wymaganej przesłanki posiadania 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z tym przepisem, przy ustalaniu okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Przepis ten należy interpretować łącznie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej, gdyż oba przepisy stanowią integralną część określającą wymagane warunki do nabycia prawa do emerytury. Zgodnie z art. 184 warunki te muszą być spełnione na dzień wejścia w życie ustawy emerytalnej tj. 1 stycznia 1999 r., a wiek jest określony w art. 32, który jest niższy od powszechnego wieku emerytalnego i może być spełniony później.

Przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 został dodany nowelizacją ustawy od 1 lipca 2004 r. Przed tą datą utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r. w sprawie III UZP 10/03 (OSNP 2004/5/87) wskazywało na to, iż do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się również okresy pobierania zasiłku chorobowego.

Obecnie po zmianie tego przepisu orzecznictwo Sądu Najwyższego również wskazuje na taką interpretację tego przepisu. W wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260) Sąd ten stwierdził, iż osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy obowiązujących od 1 lipca 2004 r. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2011 w sprawie (...) UK 12/11 LEX nr 989126. Oba orzeczenia zapadły w podobnych do niniejszej sprawy stanach faktycznych.

Przełożenie powyższych rozważań na grunt niniejszej sprawy oznacza, iż wnioskodawca, który na dzień 1 stycznia 1999 r. spełnił warunki stażowe, a jedynie wiek osiągnął po tej dacie, obecnie z uwagi na brak możliwości zastosowania do niego przepisu art. 32 ust. 1a pkt 1, spełnia wszystkie warunki do przyznania emerytury. Zasiłki chorobowe pobierał bowiem w przedziale lat 1991 (od 15.11.) – 1992, a zatem przed wejściem w życie ustawy emerytalnej oraz przed jej nowelizacją z 2004 r. w zakresie art. 32.

Z tych wszystkich względów uznając apelację za uzasadnioną w świetle interpretacji w/w przepisów orzeczono jak w punkcie pierwszym sentencji przyznając wnioskodawcy emeryturę od pierwszego dnia miesiąca w którym złożył wniosek o to świadczenie, zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej.

O kosztach postępowania sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu zasądzając na rzecz ubezpieczonego na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. zwrot kosztów procesu za drugą instancję.